T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 707
KARAR NO : 2015 / 762
KARAR TR : 30.11.2015

ÖZET: 4734 sayılı Yasa'ya göre ihale edilerek sözleşmeye bağlanan "Personel Taşıma" işinde, yüklenici tarafından servis hizmeti taşımacılığı hizmetindeki aksaklıkların yapılan uyarılara rağmen giderilmediği gerekçesiyle sözleşmenin feshine ilişkin davalı idare işleminin hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle kaldırılmasına karar verilmesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : R.Tur. Rek. Dağ. Paz. Tur. Nak. İnş. Mak. Taah. San. Tic. Ltd. Şti.
Vekilleri : Av. Ö.K.M. & Av. Ö.Y.S.
Davalı : Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
Vekili : F.B.K.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde; "Davalı idare tarafından 2013/51186 ihale kayıt numaralı "Personel Taşıma" işine ait ihale 30.05.2013 tarihinde gerçekleştirilmiş olup müvekkil şirket tarafından ihaleye sunulan teklif en avantajlı teklif olarak belirlenmiş ve 28.06.2013 tarihinde müvekkil şirket ile sözleşme imzalanmıştır. Bu aşamadan sonra ise davalı İdare tarafından yasal dayanaktan yoksun gerekçelerle sözleşme hükümlerinde yer almayan hususlarda müvekkil şirket tarafından ifa edilen hizmet işiyle ilgili cezai işlemler ve hakediş kesintileri uygulanmış, 17.01.2014 tarihinde de sözleşme tek taraflı olarak feshedilerek 167.000,00 TL tutarındaki kesin teminat irat kaydedilmiş, müvekkil şirket hakkında ihalelerden 1 yıl süre ile yasaklama kararı verilmiştir. Davalı idarenin sözkonusu işlemi nedeni ile müvekkil şirket ciddi anlamda zarara uğradığı gibi ticari itibarı da zedelenmiştir.

Müvekkil şirket tarafından davalı idareye yapılan 07.08.2014 tarihli başvuru ile; davalı idare ile sözleşme imzalama aşamasında müvekkil şirketin 13.256,72.-TL tutarında vergi borcu olduğu Mithatpaşa Vergi Dairesinin 24.06.2013 tarihli yazısı (Ek-3) ile de sabitken davalı idare tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve mevzuatına aykırı olarak müvekkil şirket ile sözleşme imzalandığı, vergi borcuna ilişkin belgelerin davalı İdareye ibraz edilmesine rağmen müvekkil şirket yetkililerine sözleşme imzalanmadığı takdirde teminatın irat kaydedileceği belirtilerek müvekkil şirket ile davalı idare arasında kanuna aykırı bir sözleşme imzalandığı, daha sonra ise sorumluluğu müvekkil şirkete yüklenmesi mümkün olmayan sebeplere dayalı olarak sözleşmenin feshedildiği, fesih işlemi nedeni ile de aslında yok hükmünde olan bir sözleşmeye dayalı olarak 63.000,00.-TL ceza bedeli tahsil edildiği ve 167.000,00.-TL tutarında olan kesin teminatımızın irat kaydedildiği ve müvekkil şirket hakkında ihalelerden 1 yıl süre ile yasaklama kararı verildiği belirtilerek usule ve kanuna aykırı imzalanmış olan ve aslında yok hükmünde olan bir sözleşme nedeniyle müvekkil şirketin ödemek durumunda kaldığı irat kaydedilen 167.000,00.-TL teminatın ve davalı idareye ödenen 63.000,00.-TL tutarındaki ceza bedelinin ve 15.849,50.-TL tutarındaki sözleşme damga vergisi bedelinin iadesi ve ilgililer hakkında gerekli yasal işlemlerin yapılması talep edilmiş; davalı idare tarafından da sözleşme imzalandığı tarihte toplam vergi borcunun 3.393,83 TL olduğu, Kamu İhale Kanunu Genel Tebliği uyarınca toplam 5.000,00 TL altındaki borçların vergi borcu olarak kabul edilemeyeceği, hu nedenle sözleşme imzalandığı, sözleşmenin feshine ilişkin olarak da müvekkil şirkete yazılan yazılarla teknik şartname ve sözleşmeye aykırı hususların giderilmesinin talep edilmesine rağmen hizmette aksaklıkların düzeltilmesi hususunda herhangi bir iyileşme olmadığından 14.01.2014 tarihinde sözleşmenin feshedildiği belirtilerek müvekkil şirket talepleri ile ilgili yapılacak herhangi bir işlem bulunmadığı belirtilmiştir. Davalı idare işlemi açıkça hukuka aykırı olmakla iptali gerekmektedir. Şöyle ki;

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 10. maddesinin son fikrasının (d) bendinde kesinleşmiş vergi borcu olan isteklilerin ihale dışı bırakılacağı hüküm altına alınmıştır.

Davalı İdare ile müvekkil şirket arasında sözleşme imzalanması aşamasında davalı idareye de ibraz edilen Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 24.06.2013 tarihli yazısı içeriğinden müvekkil şirketin 30.05.2013 tarihi itibarı ile Kamu İhale Mevzuatı kapsamında vadesi geçmiş toplam 13.256,82 TL vergi borcu bulunduğu açıkça belirlenmektedir.

Davalı İdare tarafından tarafımızca iptal davasına konu edilen 29.08.2014 tarihli yazıda gerekçe gösterilen 22.08.2009 tarih ve 27327 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Kamu İhale Genel Tebliği'nde açıkça toplam 5.000,00 TL'yi aşan tutarlardaki borçların vergi borcu kabul edileceği hükme bağlanmıştır.

Bu çerçevede müvekkil şirketin vergi borcu olduğu ve bu borç tutarının da Kamu İhale Genel Tebliğinde belirlenmiş olan 5.000,00.-TL'nin üzerinde olduğu son derece açık ve belirlenebilir iken davalı İdarenin mevzuatta öngörüldüğü gibi ihalenin iptal edilmesi gerekirken, müvekkil şirket ile mevzuata aykırı bir şekilde sözleşme imzalanmıştır. Müvekkil şirket ile imzalanan sözleşme yok hükmünde bir sözleşme olmakla daha sonra bu sözleşmeye dayalı olarak sözleşme feshedilmek suretiyle, müvekkil şirketin kesin teminatının irat kaydedilmesi, müvekkil şirkete ceza bedeli ödetilmesi ve müvekkil hukuka aykırıdır.

Davalı İdare tarafından sözleşmenin feshine gerekçe olarak gösterilen nedenler de hukuki dayanaktan yoksun ve tamamen kötü niyetlidir. Davalı idare tarafından 17.01.2014 tarihinde personel servis hizmeti taşımacılığı hizmetinde

aksaklıklar meydana geldiği ve yapılan uyarılara rağmen bu aksaklıkların giderilmediği gerekçesi ile müvekkil şirket ile imzalanan hukuka aykırı sözleşmeyi tek taraflı olarak sona erdirerek müvekkil şirket tarafından yatırılan kesin teminatın irat kaydedilmesine karar verilmişse de; davalı İdare tarafından müvekkil şirkete gönderilen 21.11.2013 tarihli ihtarnameye cevaben gönderilen 06.12.2013 tarihli ihtarnamede de belirtildiği üzere müvekkil şirkete gönderilen ihtarnamede belirtilen servis saatlerinde yaşanan gecikmelere ilişkin aksaklıkların çoğu Kurum personelinden kaynaklanmakta olup karşılaşılan sorunlar defalarca sözlü ve yazılı olarak davalı İdareye bildirilmiş olmasına karşın bu aksaklıkların giderilmesi için davalı İdare tarafından hiçbir girişimde bulunulmamıştır.

Görüldüğü üzere davalı İdare hukuka aykırı olarak imzaladığı ve aslında yok hükmünde olan sözleşme hükümlerini de tek taraflı ve müvekkil şirket zararına olacak şekilde yorumlamıştır. Kaldı ki müvekkil şirket hakkında tutulan kayıtlar da taraflar arasında imzalanmış sözleşmenin 20. maddesine aykırı şekilde yapılmıştır.

Davalı idare tarafından sözleşmenin feshine gerekçe olarak gösterilmiş olan tutanaklar incelendiğinde de; muayene ve kabul komisyonlarının ve kontrol teşkilatlarının sağlıklı oluşturulmadığı, afaki kişiler tarafından düzenlenen ve standart formlara içerik olarak benzemeyen tutanakların düzenlendiği, bu tutanaklarda müvekkil şirket veya yetkililerinin imzalarının bulunmadığı açık olup davalı İdare 4735 sayılı Kanunun 4. ve 11. maddelerine aykırı davrandığı da kuşkusuzdur.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu gereğince imzalanan sözleşmeler özel hukuk sözleşmeleri kapsamında olmakla taraflar eşit olarak kabul edilmektedir. Nitekim 4735 sayılı Kanununun 4. maddesinde de bu kanun kapsamında yapılan kamu sözleşmelerinin taraflarının sözleşme hükümlerinin uygulanmasında eşit hak ve yükümlülüklere sahip olduğu, kanunun yorum ve uygulanmasında bu prensibin gözönünde bulundurulacağı hükme bağlanmış olmasına karşın davalı İdare kanuna aykırı olarak imzalanmış sözleşme hükümlerini yine kanuna aykırı bir şekilde yorumlayarak sözleşmeyi fesih yoluna gitmiş ve müvekkil şirketin mağduriyetine neden olmuştur.

Yukarıda açıklanan nedenlerle davalı idarenin müvekkil şirket talebini reddine dair işlemi hukuka aykırı olup iptali gerekmektedir.

Davalı idarenin dava konusu işlemi açıkça hukuka aykırı olup davalı idarenin işlemleri nedeniyle müvekkil şirketin ticari itibarı zedelendiği gibi müvekkil şirket açısından maddi açıdan telafisi imkansız zararlar da doğmuş bulunmaktadır. Bu nedenle Sayın Mahkemenizce öncelikle yürütmenin durdurulması kararı verilmesini talep etme zorunluluğu hasıl olmuştur.

SONUÇ: Yukarıda arz ve izah edilen ve Sayın Mahkemenizce re'sen elealınacak nedenlerle; Müvekkil şirketin 07.08.2014 tarihli müvekkil şirket ile usulsüz sözleşme imzalanmış olması nedeni ile 26.406,54.-TL tutarındaki sözleşme damga vergisi bedeli, 15.849,50.-TL tutarındaki karar pulu bedeli, 63.000,00.-TL tutarındaki ceza bedeli ile irat kaydedilen 167.000,00.-TL kesin teminat bedelinin iadesi ile ilgililer hakkında gerekli yasal işlemlerin başlatılması talebinin reddine ilişkin davalı İdarenin 29.08.2014 tarih ve 46856605-802-31044 sayılı işleminin öncelikle yürütmesinin durdurulmasına ve sonuçta iptaline, yargılama giderleri ile vekalet ücretinin davalı idare üzerinde bırakılmasına karar verilmesini saygılarımla vekaleten arz ve talep ederim." demek suretiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü vekili süresi içerisinde sunduğu cevap dilekçesinde özetle; görev itirazında bulunmuştur.

Ankara 2.İdare Mahkemesi: 19.12.2014 gün ve E:2014/1724 sayı ile özetle, "(...) dava konusu edilen işlem sözleşme imzalandıktan sonra tesis edilse dahi, idarenin kamu gücüne dayalı olarak ve tek taraflı iradesiyle sözleşmeyi feshetmesinden kaynaklandığı görülen zararın tazmini istemiyle açılan bu davaya bakmakla idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığın görüm ve çözümü idari yargı yerinin görev alanına girdiğinden, davalı idarenin uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı yerlerine ait olduğunu belirterek yaptığı görev itirazının reddine" şeklinde karar vermiştir.

Davalı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü vekilinin, adli yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılması yolunda süresi içinde verdiği dilekçe üzerine, dava dosyasının onaylı bir örneği Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı: "Dava dosyasının incelenmesinde; Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından 30/05/2013 tarihinde personel taşımacılığı hizmet alımı için yapılan ihale sonucunda davacı şirket ile imzalanan 28/06/2013 tarihli sözleşmenin 17/01/2014 tarihinde davalı idarece feshedilmesinin ardından, 26.406,54 TL tutarındaki sözleşme damga vergisi, 15.849,50 TL tutarındaki karar pulu ve 63.000.00 TL tutarındaki ceza bedeli ile irat kaydedilen 167.000,00 TL kesin teminat bedelinin yasal faizi ile birlikte iadesi talebinin reddine ilişkin 29/08/2014 tarih ve 31044 sayılı işlemin iptali istemiyle Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne karşı açılan davada, davalı idarenin görev itirazının mahkemece reddi üzerine görev uyuşmazlığı çıkarılması talebinde bulunulduğu anlaşılmıştır.

Bilindiği gibi, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlığını taşıyan 2. maddesinin 1. numaralı bendinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları; idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları ile tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar, idari dava türleri olarak sayılmıştır.

Kamu kumrularınca alman idari kararların yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile kanuna aykırı olduğu ileri sürülerek açılan ve 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinde tanımlanan iptal davalarının amacı, idari işlemlerin idari yargı organlarınca denetlenerek, idarenin hukuka uygunluğunun sağlanmasıdır.

Öte yandan; 04.01.2002 tarih ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1 .maddesinde; "Bu Kanunun amacı, kamu hukukuna tabi olan ve kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu

kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir." denilmiştir.

"Kapsam" başlıklı 2. maddesinde ise; "Aşağıda belirtilen idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür:

a) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler,

b) Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri,

c) Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (mesleki kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumlan hariç) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar,

d) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler,

e) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ile bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketlerin yapım ihaleleri.

Ancak, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve bu Fonun hisselerine kısmen ya da tamamen sahip olduğu bankalar, 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ve bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketler ((e) bendinde belirtilen yapım ihaleleri hariç) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankaların 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa tabi gayrimenkul yatırını ortaklıkları ile enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler bu Kanun kapsamı dışındadır." hükümlerine yer verilmiştir.

05.01.2002 tarih ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde; "Bu Kanun, Kamu İhale Kanununa tabi kurum ve kuruluşlar tarafından söz konusu Kanun hükümlerine göre yapılan ihaleler sonucunda düzenlenen sözleşmeleri kapsar." denilmiş, "ilkeler" başlıklı 4.maddenin 3fikrasında; "...Bu Kanun kapsamında yapılan kamu sözleşmelerinin tarafları, sözleşme hükümlerinin uygulanmasında eşit hak ve yükümlülüklere sahiptir, ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerinde bu prensibe aykırı maddelere yer verilemez. Kanunun yorum ve uygulanmasında bu prensip göz önünde bulundurulur." hükmü yer almaktadır.

Konu ile ilgili olarak Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 29/12/2014 tarihli ve 2014/1097 Esas, 2014/1145 sayılı kararında "Belirtilen yasal düzenlemeler çerçevesinde, 4734 sayılı Kamu ihale Kanunu ile 4735 sayılı Kamu ihale Sözleşmeleri Kanunu'nun kamu hukukunu ilgilendiren yasalar olması nedeniyle, sözleşme aşamasına kadar yasaya dayanılarak idarece alınan karar ve yapılan işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların idari yargı yerinde, sözleşme yapıldıktan sonra sözleşme hükümlerinin uygulanması nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlıkların ise sözleşme ve özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerekmekte ise de, sözleşme yapıldıktan sonra tesis edilse bile sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanmayan, sözleşmeden doğan bir hak veya alacağın takibi niteliğini taşımayan, idarenin kamu gücüne dayanarak ve tek yanlı olarak tesis ettiği idari işlemlerin iptali istemiyle açılan veya bu nitelikteki idari işlemler nedeniyle doğan tazminat istemleri nedeniyle açılan davaların da idari yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerektiği tartışmasızdır, idari sözleşmeler, idarelerin tek yanlı, kamusal yetkiye dayanarak, kamu hizmetinin gereklerinin yerine getirilmesi için kamu yararı amacı ile taraflar arasında akdedilen ve idareye üstün hak ve yetkiler veren, gerektiğinde tek yanlı değişiklik ve fesih yetkisini de idareye tanıyan nitelikte sözleşmelerdir. Kamu idarelerinin özel hukuk alanında akdettikleri sözleşmelerin ise; idari sözleşme niteliği taşımayıp, özel hukuk kurallarına göre düzenlendiği kuşkusuzdur. Öte yandan, idarelerce mal veya hizmet alımı için ihaleye çıkılması safhasında ihalenin sonuçlanıp kesinleşmesine kadar geçen aşamada tesis edilen işlemlerin idari nitelikte olduğu kabul edilmekte ve bu aşamada ortaya çıkan anlaşmazlıkların çözümünün idari yargı yerler ine,ihalenin kesinleşmesi ve sözleşmenin akdedilmesinden sonraki aşamada idare ile yüklenici arasındaki sözleşmenin uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünün ise özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerlerine ait olduğunda kuşku bulunmamaktadır. " hususları vurgulanmıştır.

Yine, Uyuşmazlık Mahkemesinin benzer nitelikteki 13/10/2014 tarih ve 2014/671 Esas-2014/890 Karar; 04/06/2013 tarih ve 2013/394 Esas-2013/881 Karar; 16/06/2003 tarih ve 2003/47 Esas-2003/51 Karar sayılı kararlarında da; sözleşme aşamasına kadar kanuna dayanılarak idarece alman karar ve yapılan işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların idari yargı yerinde, sözleşme yapıldıktan sonra sözleşme hükümlerinin uygulanması nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlıkların ise sözleşme ve özel hukuk hükümlerine göre adlî yargı yerinde görülmesi gerektiği hususu genel kabul görmektedir.

Somut olayda, personel taşımacılığı ihalesini kazanan davacı şirketin hizmet alımına ait sözleşmeye aykırı olarak yüklendiği işi süresinde yerine getirmediği gerekçesiyle davalı idare tarafından sözleşmenin tek taraflı olarak feshedildiği, davacı şirketin ise hukuka aykırılığını ileri sürdüğü bu işlemin iptalini talep ettiği anlaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır." demek suretiyle, 2247 sayılı Yasa'nın 10 ve 13. maddeleri gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısı'nın da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

Danıştay Başsavcısı: "2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" başlıklı 2/1 maddesinde; idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları; idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları ile tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar, idari dava türleri olarak sayılmıştır.

Görüldüğü üzere, İdare Hukuku kuralları içinde kamu hizmetinin yürütülmesi amacıyla kamu gücü kullanılarak tek yanlı irade beyanıyla tesis edilen idari işlemler, idari eylemler ve idari sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar sebebiyle açılan davaların görüm ve çözümü İdari Yargının görev alanında bulunmaktadır.

Öte yandan, Danıştay ve Uyuşmazlık Mahkemesi içtihatlarına göre; ihale sonrası sözleşme imzalanıncaya kadar meydana gelen uyuşmazlıkların idari yargıda, sözleşmenin imzalanmasından sonra ve sözleşme hükümlerinin uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlıkların ise özel hukuk hükümlerine göre adli yargıda çözümü gerekmektedir.

Somut olayda, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünce Personel Taşımacılığı Hizmet Alımı için yapılan ihale sonucunda davacı şirket tarafından vergi borcu olduğu halde taraflar arasında en baştan usule aykırı olarak sözleşme imzalandığından dolayı uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemiyle idari yargı yerinde dava açılmışsa da, ihaleyi kazanan davacı şirketin yüklendiği işi, hizmet alımına ait sözleşme hükümlerine aykırı olarak yerine getirmediği gerekçesiyle ihale sözleşmesi feshedilmiş olup, davacı şirket tarafından da sözleşmenin feshedilmesi nedeniyle uğradığı zararların tazmini istenmektedir.

Bu durumda, kesinleşen ihale sonrasında taraflar arasında imzalanan ihaleye konu işin yapımına ilişkin sözleşmenin uygulanması aşamasında ortaya çıkan uyuşmazlıklardan kaynaklanan ve anılan sözleşmenin idarece feshedilmesinden sonra davacı şirketin uğradığı zararın tazminine karar verilmesi istemiyle açılan bu davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

SONUÇ: Açıklanan nedenle, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulünün uygun olacağı düşünülmektedir." şeklinde yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 30.11.2015 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Başvuru yazısı ve dava dosyası örneği üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü vekilinin anılan Yasanın 10/2.maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve dahi 12/1.maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca, davalı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü açısından 2247 sayılı Yasa'nın 10 ve 13.maddelerinde öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raporlör-Hakim İsmail SARI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından 30/05/2013 tarihinde personel taşımacılığı hizmet alımı için yapılan ihale sonucunda davacı şirket ile imzalanan 28/06/2013 tarihli sözleşmenin 17/01/2014 tarihinde davalı idarece feshedilmesinin ardından, 26.406,54 TL tutarındaki sözleşme damga vergisi, 15.849,50 TL tutarındaki karar pulu ve 63.000.00 TL tutarındaki ceza bedeli ile irat kaydedilen 167.000,00 TL kesin teminat bedelinin yasal faizi ile birlikte iadesi talebinin reddine ilişkin 29/08/2014 tarih ve 31044 sayılı işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

Dosya kapsamında yapılan incelemede; Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından "Personel Taşımacılığı Hizmet Alımı" için 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında açılan ihaleyi kazanan davacıRE-DA-PA Tur. Rek. Dağ. Paz. Tur. Nak. İnş. Mak. Taah. San. Tic. Ltd. Şti.ile davalı idare arasında 4735 sayılı Kamu ihale Sözleşme Kanunu çerçevesinde işin yapımı için sözleşme ve eki şartname imzalanarak işin yapımı aşamasına geçildiği, sonrasında davalı idare tarafından ihale kapsamındaki işin süresinde gerçekleştirilmediğinden bahisle 14/01/2014 tarihli ve 1571 sayılı Makam Olur'u ile sözleşmesinin tek taraflı feshedilmesine karar verildiği, davacı şirket tarafından bu işlemin iptali istemi ile görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

04.01.2002 tarih ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1.maddesinde; "Bu Kanunun amacı, kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir." denilmiştir.

"Kapsam" başlıklı 2. maddesinde de; "Aşağıda belirtilen idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür:

a) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler,

b) Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri,

c) Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (mesleki kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar,

d) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler,

e) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ile bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketlerin yapım ihaleleri

Ancak, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve bu Fonun hisselerine kısmen ya da tamamen sahip olduğu bankalar, 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ve bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketler ((e) bendinde belirtilen yapım ihaleleri hariç) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankaların 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa tabi gayrimenkul yatırım ortaklıkları ile enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler bu Kanun kapsamı dışındadır." denilmiştir.

05.01.2002 tarih ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde; "Bu Kanun, Kamu İhale Kanununa tabi kurum ve kuruluşlar tarafından söz konusu Kanun hükümlerine göre yapılan ihaleler sonucunda düzenlenen sözleşmeleri kapsar." denilmiş, "İlkeler" başlıklı 4.maddenin 3.fıkrasında; "...Bu Kanun kapsamında yapılan kamu sözleşmelerinin tarafları, sözleşme hükümlerinin uygulanmasında eşit hak ve yükümlülüklere

sahiptir. İhale dokümanı ve sözleşme hükümlerinde bu prensibe aykırı maddelere yer verilemez. Kanunun yorum ve uygulanmasında bu prensip göz önünde bulundurulur." denilmiştir.

Belirtilen yasal düzenlemeler çerçevesinde, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun kamu hukukunu ilgilendiren yasalar olması nedeniyle, sözleşme aşamasına kadar yasaya dayanılarak idarece alınan karar ve yapılan işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların idari yargı yerinde, sözleşme yapıldıktan sonra sözleşme hükümlerinin uygulanması nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlıkların ise sözleşme ve özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerekmekte ise de, sözleşme yapıldıktan sonra tesis edilse bile sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanmayan, sözleşmeden doğan bir hak veya alacağın takibi niteliğini taşımayan, idarenin kamu gücüne dayanarak ve tek yanlı olarak tesis ettiği idarî işlemlerin iptali istemiyle açılan veya bu nitelikteki idarî işlemler nedeniyle doğan tazminat istemleri nedeniyle açılan davaların da idarî yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerektiği tartışmasızdır.

İdari sözleşmeler, idarelerin tek yanlı, kamusal yetkiye dayanarak, kamu hizmetinin gereklerinin yerine getirilmesi için kamu yararı amacı ile taraflar arasında akdedilen ve idareye üstün hak ve yetkiler veren, gerektiğinde tek yanlı değişiklik ve fesih yetkisini de idareye tanıyan nitelikte sözleşmelerdir. Kamu idarelerinin özel hukuk alanında akdettikleri sözleşmelerin ise; idari sözleşme niteliği taşımayıp, özel hukuk kurallarına göre düzenlendiği kuşkusuzdur.

Öte yandan, idarelerce mal veya hizmet alımı için ihaleye çıkılması safhasında ihalenin sonuçlanıp kesinleşmesine kadar geçen aşamada tesis edilen işlemlerin idari nitelikte olduğu kabul edilmekte ve bu aşamada ortaya çıkan anlaşmazlıkların çözümünün idari yargı yerlerine, ihalenin kesinleşmesi ve sözleşmenin akdedilmesinden sonraki aşamada idare ile yüklenici arasındaki sözleşmenin uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünün ise özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerlerine ait olduğunda kuşku bulunmamaktadır.

Somut olayda, ihaleyi kazanan davacı şirketin, sözleşmeye aykırı olarak yüklendiği işi süresinde yerine getirmediği gerekçesiyle davalı idare tarafından sözleşmenin tek taraflı olarak feshedildiği, davacı şirketin ise, hukuka aykırılığını öne sürdüğü bu işlemin iptalini talep ettiği anlaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü ile, davalı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü vekilinin görev itirazının reddine ilişkin Ankara 2. İdare Mahkemesince verilen kararın kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, davalı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü vekilinin GÖREV İTİRAZININ REDDİNE İLİŞKİN Ankara 2. İdare Mahkemesince verilen 19.12.2014 gün ve E:2014/1724 sayılı KARARIN KALDIRILMASINA, 30.11.2015 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
ÖZGÜLDÜR	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Yüksel
AYDIN	AKBULUT	DOĞAN